

Kun arvioidaan Yhteistä julistusta kokonaisuudessaan, on syytä kiinnittää huomiota erinäisiin seikkoihin. Aluksi huomauttaisinkin siitä, että neuvottelujen jossakin vaiheessa katoliset neuvottelijat saivat aiheen todeta, ettei luterilaisella puolella ollut selkeyttä ja yksimielisyyttä omasta opista ja tämä osaltaan vaikeutti neuvotteluja. Tämä taas liittyyneen Lutherin teologiaan, joka rönsyili ja sisällytti myös vanhurskauttamisoppiin erilaisia tulkintoja. Tässä vaiheessa olisi pitänyt lähteä määrittelemään, mikä on **luterilainen vanhurskauttamisoppi**. Tämä määrittely olisi luonnollisesti pitänyt tehdä Lutherin koko tuotannon pohjalta. Tähän ei kuitenkaan luterilaiselta puolelta vaivauduttu, vaan tartuttiin **helpoimpaan vaihtoehtoon**: otettiin Lutherin näkemyksistä se, joka oli lähimpänä roomalaiskatolista näkemystä: kasteessa tapahtuva vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen. Oikeastaanhan tämä näkemys Rooman peruina on täsmälleen sama kuin tämänpäiväinenkin katolisen kirkon näkemys. Siksi sopimukseen päädyttiinkin varsin pian.

Galatalaiskirjeen selityksen näkemys vanhurskauttamisesta olisi ansainnut tulla valituksi monestakin painavasta syystä. Ensiksikin tässä teoksessa paneudutaan huolella syntisen vanhurskauttamiseen; se on uskonpuhdistajamme perusteellinen tutkielma nimenomaan tästä aiheesta. Luther itse sanoo Galatalaiskirjeen selityksen sisällyksestä näin: *"Galatalaiskirjettä selittäessäni on varsinaisena tarkoituksenani ollut vanhurskauttamisopin mahdollisimman selvä esittäminen"* (s.641). Edelleen on syytä mainita, että Luther nimitti tätä kirjaa **parhaimmaksi kirjakseen**. Jos tätä kirjaa ja siinä esitettyä oppia halveksimme, halveksimme samalla myös Lutheria kokonaisuudessaan!

Galatalaiskirjeen selityksen vanhurskauttamisoppi

Galatalaiskirjeen selityksessä korostuu uskonpuhdistuksen "yksin usko" -periaate. Tosin YJV:ssä esiintuotu vanhurskauttamisnäkemys haluaa myöskin esiintyä uskon linjalla tuodessaan kastevanhurskauttamisoppiaan esille, mutta itse asiassa ko. oppi on puhdasta sakramentalismia, jossa "lapsi laitetaan uskomaan". Galatalaiskirjeen vanhurskauttamisoppi on jotakin aivan muuta, kuin YJV:sta pohjana oleva oppi. Voimme muutamien vedoin maalata Galatalaiskirjeen selityksen opin seuraavasti: Laki on välttämätön valmistaja oikealle vanhurskauttamiselle. Koko Raamattu jakaantuu lakiin ja evankeliumiin. Jyrkkä ero jumalanlapsen ja maailmanlapsen välillä. Luonnollinen ihminen vihaa verisesti oikeaa vanhurskauttamisoppia. Vanhurskautunut ihminen saa kyvyn ja valon arvostella kaikkia asioita. Oikean vanhurskauttamisen käsittämisestä on seurauksena väärän opin jyrkkä tuomitseminen. Ilman oikeaa vanhurskauttamista ovat kaikki hyvältäkin näyttävät tekemme kirottuja: *"Ja kuta viisaampia, oikeudenmukaisempia ja pyhempää ihmiset ovat Kristuksesta, sitä enemmän he vahingoittavat evankeliumia"* (Gal.kirj.sel.59). Oikealla vanhurskauttamisopilla koko paavin kirkko on kukistettavissa (s.269). On mahdotonta, että siitä olisi voitu päästä yhteiseen sopimukseen Rooman kanssa!

Edelleen Galatalaiskirjeen selityksessä opetetaan vanhurskauttamisen kertakaikkisuutta. Se on tuomiotoimi (forenssinen), jossa syntinen pääsee Jumalan vihan alta armon alle, kuolemasta elämään, pimeydestä valkeuteen, saatanan lapsesta Jumalan lapseksi, vanhasta luomuksesta tulee uusi luomus.

Lain merkitys vanhurskauttamisessa syrjäytyy

Tunnustuskirjojen maininnat lain merkityksestä vanhurskauttamisen yhteydessä eivät yhteisessä julistuksessa saa tilaa. *"Evankeliumi edellyttää lakia ja on ilman sitä tarkoitukseton"* (s.52). *"Ilman parannuksen saarnaa ei voida ymmärtää, mitä usko on"* (s.53). *"Profeetta nimittää Jumalan oudoksi työksi sitä, että hän kauhistaa, sillä Jumalan omaa työtä on eläväksi tekeminen ja lohduttaminen; mutta hän kauhistaa - profeetta sanoo - siinä tarkoituksessa, että lohdutukselle ja eläväksitekemiselle tulisi tilaa, sillä suruttomat sydämet ja ne, jotka eivät opi tuntemaan Jumalan vihaa, pitävät halpana lohdutuksen"* (ss.145 s). *"Johannestakin sanotaan parannuksen saarnaajaksi, mutta syntien anteeksiantamusta varten, toisin sanoen, hänen on nuhdeltava heitä kaikkia ja tehtävä heistä syntisiä, että he tietäisivät, mitä he ovat Jumalan edessä ja tuntisivat itsensä kadotetuiksi ihmisiksi, täten tullen Herralle valmistetuiksi saamaan armoa"* (s.257). -Aiheeseen liittyvät kohdat YJV:ssä (**31-33**) ovat jotakin aivan muuta kuin Tunnustuskirjojen sanoma. Ei ole mahdotonta tulkita niitä **antinomismiksi** (lain kumoamiseksi).

Kritiikki osaksi aiheetonta

Yhteistä julistusta vastaan esitetty kritiikki on siltä osin aiheetonta, kun sen esittäjät luterilaisella puolella kannattavat kasteessa tapahtuvaa vanhurskauttamista ja uudestisyntymistä. Eihän pitäisi olla kovin suurta väliä sillä, vanhurskautetaanko ihminen kasteessa luterilaisen vai katolisen papin toimesta. On joutavaa riidanhaastamista ja teologista saivartelua lähteä väittelemään asiasta, jossa lähtökohta on kuitenkin sama. Luterilainen oppi ja paavin oppi lyövät tässä kättä toisillensa. Kritiikin oikeutus on ainoastaan niillä, jotka Lutherin Galatalaiskirjeen selityksen tapaan opettavat vanhurskauttamisesta.

Yhteinen julistus opettaa kasteessa tapahtuvaa vanhurskauttamista

Näin Yhteinen julistus opettaa vanhurskauttamisesta: "*Se (vanhurskauttaminen) tapahtuu, kun Pyhä Henki otetaan vastaan kasteessa, jossa ihminen liitetään yhteen ruumiiseen Room.8:1-, 9-; 1 Kor.12:12-) (11).*" *"Myös katolisen käsityksen mukaan...Ihminen vanhurskautetaan kasteessa sanan kuulijana ja siihen uskovana" (23).* *"Tämän pelastuksen lahjoittaa hänelle Pyhä Henki kasteessa hänen koko kristillisen elämänsä perustaksi" (25).* *"Tunnustamme yhdessä, että Pyhä Henki kasteessa yhdistää ihmisen Kristukseen, vanhurskauttaa ja todellisesti uudistaa hänet" (28).* *"Synnistä huolimatta kristitty ei enää ole erossa Jumalasta, koska hänelle, joka kasteen ja Pyhän Hengen kautta on uudesti syntynyt, päivittäisessä paluussa kasteeseen annetaan synti anteeksi niin, että hänen syntinsä ei enää tuomitse häntä eikä aiheuta hänelle iankaikkista kuolemaa" (29).* Tämä on tuotu nimenomaan **luterilaisena** näkemyksenä esille. Kuten huomaamme, tämä ei jätä mitään tilaa kasteen jälkeen tapahtuvalle vanhurskauttamiselle ja uudestisyntymiselle! *"Katolilaiset ovat sitä mieltä, että Jeesuksen Kristuksen armo, joka annetaan kasteessa, poistaa kaiken, mikä on ´todella` syntiä ja mikä on ´tuomion ansaitsevaa` (Room.8:1)"(30).*

Näin huomaamme, ettei ole mitään oleellista eroa luterilaisten ja katolisten välillä kun on kysymyksessä kasteen ja vanhurskauttamisen suhde. Aivan toisenlainen olisi tilanne, jos vanhurskauttamisoppi olisi otettu Galatalaiskirjeen selityksestä!

Väinö Hotti

Valoa ristiltä 7-8/1998

